

Antwerpsesteenweg & Helenaveldstraat

Kontich, Antwerpen

2023D224

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

BUREAUONDERZOEK

VLAAMS ERFGOED CENTRUM [VEC]

2440 GEEL

LIESDONK 5

AUTEUR:

A. Schoups

ERKEND ARCHEOLOOG:

A. Schoups (OE/ERK/Archeoloog/2020/00015)

© Vlaams Erfgoed Centrum VEC, Geel, 2023

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum VEC. Vlaams Erfgoed Centrum VEC aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Samenvatting van het reeds uitgevoerd onderzoek	6
2. Advies op basis van de resultaten van het reeds uitgevoerd onderzoek	9
BIBLIOGRAFIE	10
BIJLAGE	11

INLEIDING

De opdrachtgever plant de bouw van een nieuwe winkel aan de Antwerpsesteenweg en de Helenaveldstraat te Kontich. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 4928m², terwijl de oppervlakte van de geplande bodemingrepen 4928m² bedraagt.

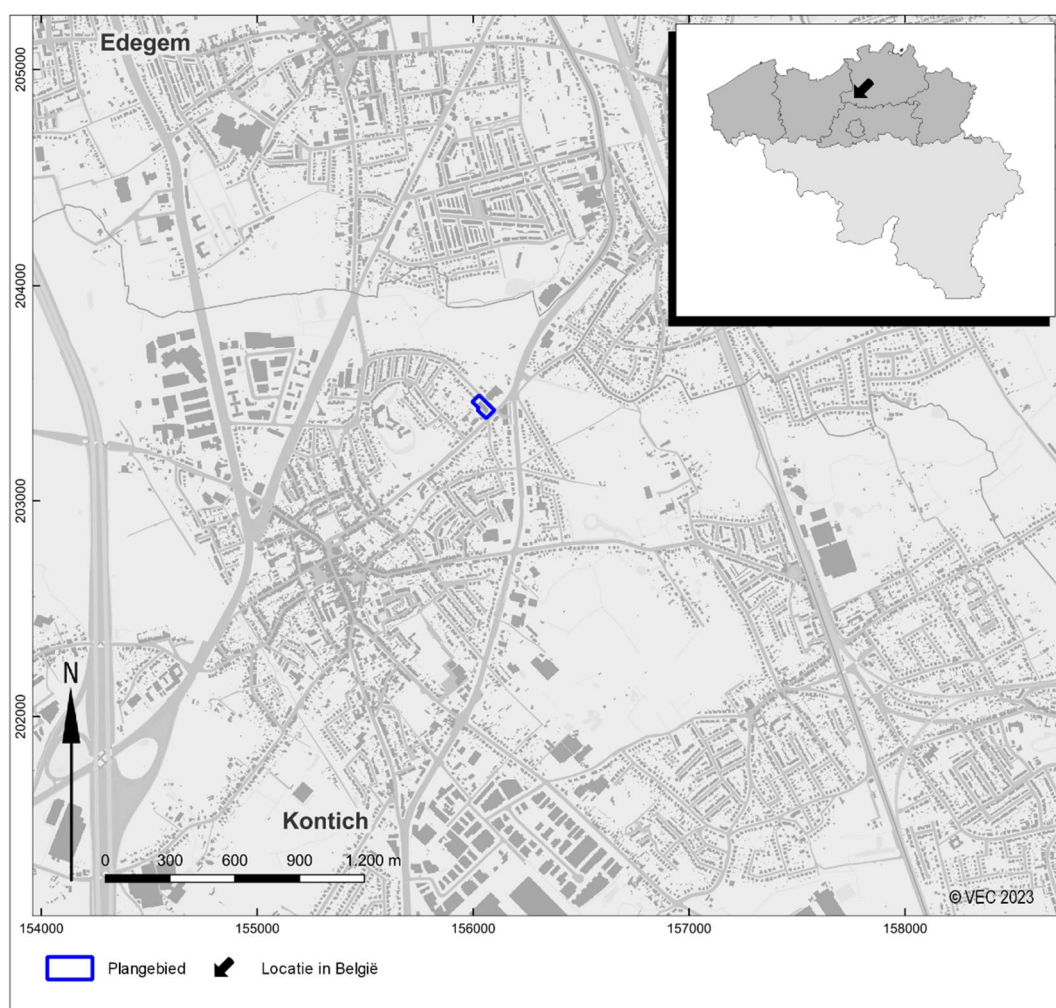
Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt.

Het Vlaams Erfgoed Centrum (VEC) is aangesteld om een archeologienota op te stellen met in de eerste plaats een bureaustudie, dit met het oog op een advies zoals uitgesteld vooronderzoek, een opgraving en/of werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

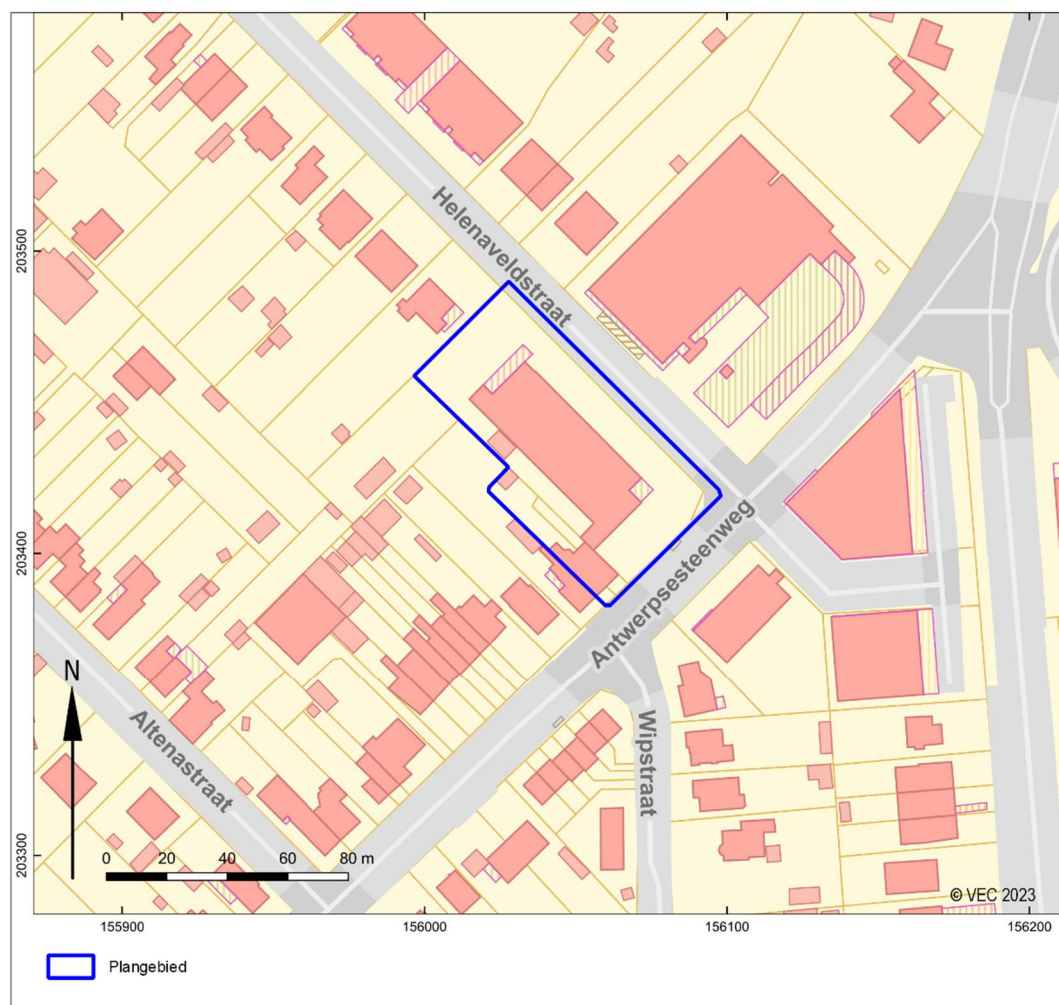
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2023D224	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0071	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 156.029,4	Y ₁ : 203.489,4
	X ₂ : 156.061,6	Y ₂ : 203.381,8
KADASTER	Gemeente Kontich, afdeling 1, sectie B, nummers 163H6, 163H9 en 163K9.	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering ruime omgeving projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).

Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).

1.2 Samenvatting van het reeds uitgevoerd onderzoek

Deze bureaustudie werd uitgevoerd naar aanleiding van de geplande werken aan de Antwerpsesteenweg en de Helenaveldstraat te Kontich. Op deze locatie wordt de bouw van een nieuwe winkel met parking gepland.

Het gebied is momenteel al grotendeels bebouwd. De bestaande structuren zullen voorafgaand aan de werken gesloopt worden en de aanwezige begroeiing zal verwijderd worden. Vervolgens wordt het terrein klaargemaakt voor de bouwwerken.

Een uitgebreide beschrijving van de werken is terug te vinden onder paragraaf 1.1.2.4. De diepte en de impact van de werken varieert naargelang er reeds bebouwing of verharding aanwezig is of niet. Ter hoogte van de bestaande winkel en parking zal de bestaande zand- en steenslagfundering behouden blijven en zal daar bovenop de nieuwe verharding of vloerplaat aangebracht worden. De bestaande winkel en parking beslaan samen een oppervlakte van ongeveer 3560m². Wanneer echter blijkt dat de verwachte fundering plaatselijk afwezig is, zal de bodem op die locatie dieper uitgegraven worden.

Het plangebied situeert zich op een dekzandrug, tussen twee beken. De dichtstbijzijnde beek stroomt op ongeveer 420m ten noorden van het onderzoeksgebied. Binnen het gebied kunnen afzettingen van de Tertiaire Formatie van Berchem verwacht worden. Tijdens het Weichseliaan werden deze afzettingen bedekt door dekzand, waarin vervolgens bodems gevormd werden. De bodemkaart geeft aan dat het plangebied in een bebouwde zone gelegen is, maar dit sluit niet noodzakelijk uit dat er (plaatselijk) nog een intact bodemprofiel met een textuur B-horizont voorkomt. Controleboringen hebben echter aangetoond dat de bodem ook in de onverharde zones van het plangebied verstoord is. In de tuinzone zijn twee boringen op een diepte van ongeveer 1m -mv gestuit op een laag met baksteen en ander puin en in het noorden van het gebied is de boring op een diepte van ongeveer 0,5m -mv gestuit.

Op basis van de aardwetenschappelijke gegevens kunnen binnen het plangebied archeologische resten vanaf het Paleolithicum voorkomen. De archeologische resten uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum manifesteren zich als een spreiding van vondsten zonder sporenniveau. Resten uit deze perioden bevinden zich aan of direct onder het oorspronkelijke maaiveld en manifesteren zich in de vorm van vuursteen en houtskoolconcentraties. Eventuele archeologische resten vanaf het Neolithicum tot en met de Middeleeuwen kunnen eveneens voorkomen vanaf de basis van het maaiveld. Een eventueel sporenniveau is het beste zichtbaar vanaf de basis van het maaiveld of vanaf de B-horizont.

De ligging van het plangebied op een dekzandrug, op enige afstand van water (>400m), maakt dat het mogelijk minder goed gelegen is voor de verwachting aan Steentijd artefactensites. Deze sites bevinden zich doorgaans dicht bij waterlopen, op de overgang van de beekvallei naar hoger gelegen gebieden. In de omgeving van het plangebied zijn echter twee meldingen gekend van vondsten van lithische artefacten uit het Mesolithicum in een gelijkaardige landschappelijke context. De aanwezigheid van een Steentijd artefactensite kan dus niet uitgesloten worden.

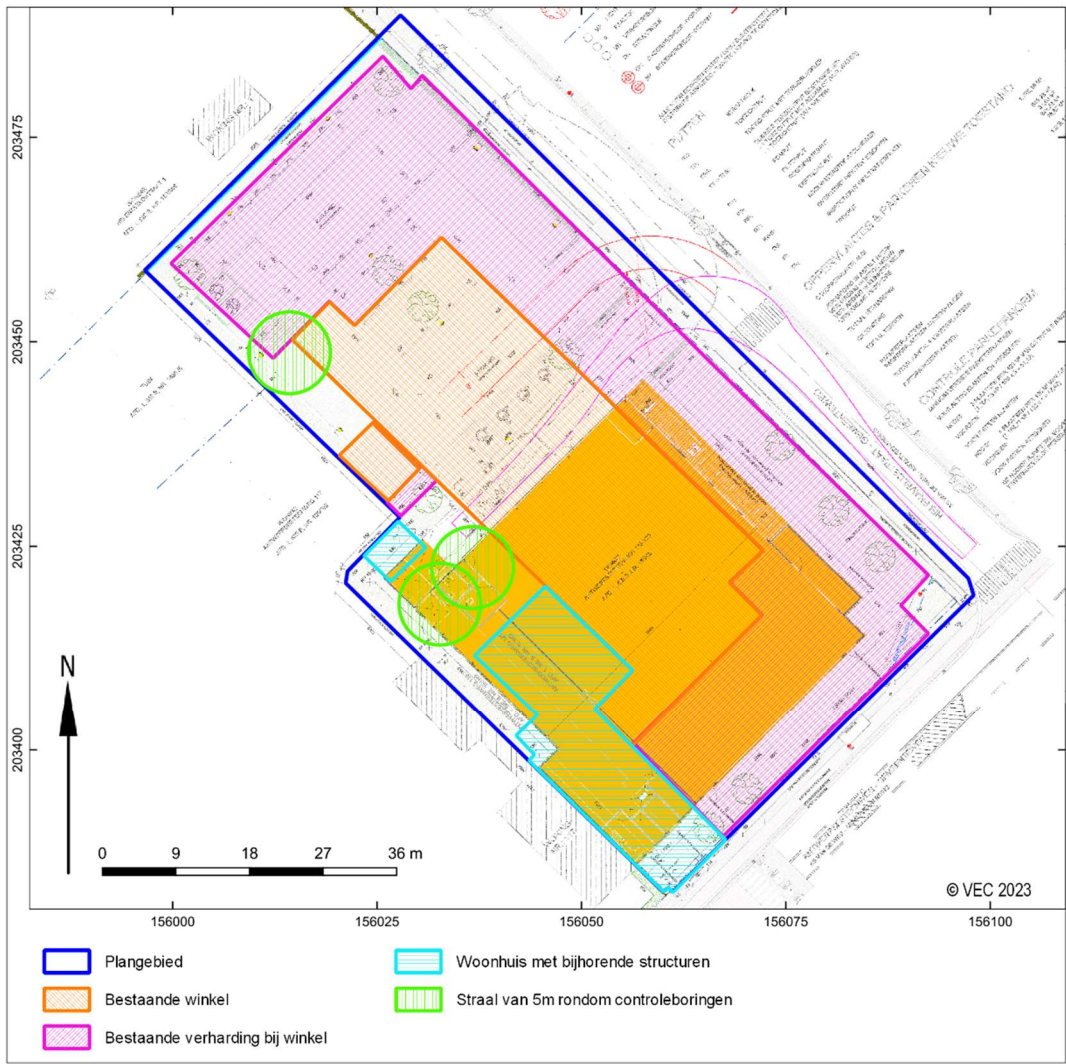
De ligging van het plangebied is wel erg gunstig voor de verwachting aan sporensites. In de omgeving zijn ook verschillende meldingen gekend van vondsten uit het Neolithicum, de

Metaaltijden, de Romeinse Tijd en de Middeleeuwen. De verwachting aan resten sporen uit de Nieuwe Tijd kan echter laag ingeschat worden, aangezien de historische kaarten geen bebouwing weergeven binnen het gebied.

Archeologische onderzoeken, die plaatsvonden net ten noorden van het plangebied, toonden aan dat het archeologisch niveau al kan voorkomen vanaf een diepte van 50cm -mv. Dit maakt dat eventuele archeologische sporen en resten waarschijnlijk reeds aangetast werden door de aanwezige bebouwing. De eerste winkel werd in 1986 gebouwd en werd nadien meermaals aangepast en uitgebreid, zodat de bodem in nagenoeg het volledige perceel geroerd werd. Controleboringen bevestigen verder dat de bodem ook reeds verstoord werd ter hoogte van de tuinzone achter de woning, naast de winkel, en dit tot een diepte van minstens 1m -mv.

Betonboringen, in het kader van een sloopopvolgingsplan, hebben aangetoond dat er reeds mengpuin aanwezig is onder de bestaande verharding. Dit betekent dat ter hoogte van de bestaande verharding geen nieuwe zand- en steenslagfundering dient aangelegd te worden, en dat de werken in deze zone dus geen bedreiging vormen voor het bodemarchief. Hoewel er geen boringen uitgevoerd konden worden ter hoogte van de bestaande winkel is het erg waarschijnlijk dat ook daar reeds een steenslagfundering aanwezig is en de werken dus ook daar geen bijkomende verstoring zullen veroorzaken. Bovendien is de kans erg klein dat onder de bestaande winkel nog een intacte site aanwezig is.

Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat de bodem in het volledige plangebied reeds in meer of mindere mate verstoord werd, waardoor de kans op het aantreffen van een in situ steentijd artefactensite erg laag ingeschat kan worden. Ook een sporensite zal reeds grotendeels aangetast zijn, al kunnen diepere sporen wel nog (deels) bewaard zijn gebleven. Aangezien de werken in een groot deel van het plangebied (circa 3560m²) geen bijkomende verstoring zullen veroorzaken en de kans op het aantreffen van een intacte site elders erg klein is, wordt de potentiële kenniswinst van eventueel verder archeologisch onderzoek erg laag ingeschat.

Figuur 3: Bestaande verstoringen over het plan van de geplande werken.

2. Advies op basis van de resultaten van het reeds uitgevoerd onderzoek

Op basis van de resultaten van het uitgevoerde onderzoek, wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot het vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering ruime omgeving projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	5
Figuur 3: Bestaande verstoringen over het plan van de geplande werken.....	8

